

— Τί λές, εὐλογημένε, σοῦ ἀπαντᾷ μετὰ ὑποκρισίας, βλασφημείς !

Ἐκ τῶν συμπαθητικωτέρων μαρτύρων ἦτο **Γεαλεσμάς** νεώτατος, ποιητής τοῦ κόμματος, ὡχρὸς καὶ αὐτὸς, ἀλλ' αἰσθηματικώτατος, γλυκύτατα ἀγορεύων καὶ μετ' ἀξιοπρεπείας.

Παρουσιάζεται ὁ ἀρειμάνιος ἀρχιμανδρίτης **Μελχισεδέκ Φρουδάκης**, μορφή κανονικωτάτη.

Βίς τὴν ἐρώτησιν τί ἐπαγγέλλεσαι ἀπαντᾷ :

— Ἰερεὺς, ἀρχιμανδρίτης καὶ ἐπαναστάτης ἐν Θεσσαλίᾳ !

— Ὅσον διὰ τὸ τελευταῖον, τοῦ λέγει ὁ εἰσαγγελεὺς, δύνασαι ν' ἀποταθῇς εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ ἀγῶνος.

Προχωροῦσης τῆς ἐξετάσεως ὁ κ. Μπένσης τὸν ἐρωτᾷ προκειμένου περὶ τῶν σχέσεων τοῦ διδασκάλου Μακράκη μετὰ τῶν μαθητῶν του :

— Ὁ διδάσκαλος δὲν ἐπηρεάζει τὸν μαθητήν ;

— Δὲν ξέρω.

— Φαίνεται ὅτι κανεὶς διδάσκαλος δὲν κατῴρθωσε νὰ σᾶς ἐπηρεάσῃ.

Γ.

Βλέπετε ποία ἀρμονία μετὰ τῶν μαρτύρων ὑφίσταται. Νομίζει τις ὅτι ἀκούει τὸ αὐτὸ μονότονον ἄσμα Κραβαρίτου συνοδευόμενον ὑπὸ τῆς ἑτι μονοτονίου λύρας του. Βίς τὴν μονοτονίαν αὐτὴν συνετέλεσε βεβαίως πολὺ ὁ πόθος τῶν μαρτύρων, ὅπως ἐλαφρύνωσιν ὅσον τὸ δυνατόν

περισσότερον τὴν θέσιν τοῦ κατηγορουμένου διδασκάλου τῶν, ἐφ' ᾧ καὶ θὰ ἐγένετο φρονούμεν προπαρασκευαστικὴ τις ἐργασία· ἀλλ' ἡ οὐσία τῆς ἀρμονίας αὐτῆς ἐγκτεται ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τοῦ Μακράκη καὶ τῶν σὺν αὐτῷ, διδασκάλια στενῇ, ἀποκλειστικῇ, ἐβραϊκῇ, ἥτις διαγράφει ἕνα κύκλον ἐντὸς τοῦ ὁποίου ζῶσι καὶ κινούνται οἱ μακρακίζοντες, μὴ ἐπιτρεπομένης αὐτοῖς μηδεμιᾶς πέραν τοῦ κύκλου τούτου παρεκτροπῆς. Ὅπως παρὰ τῶν εἰς χοροδιδασκαλείων τι φοιτῶντων οὐδέποτε περιμένεις νὰ ἴδῃς ἐν μέσῳ τοῦ τετραγώνου ἢ τοῦ βαλλισμοῦ ὀρχούμενον καλαματιανόν· ὅπως ἐν σχολῇ ξιφασκίας εὐρισκόμενος δὲν φαντάζεσαι νὰ ἴδῃς τοὺς μετ' ἐξίφους ἢ σπάθην ἀσκουμένους παραιτοῦντας τὰ ὄργανα αὐτὰ διὰ νὰ ἔλθωσιν εἰς χεῖρας μετ' ἑαυτοῦ· οὕτω καὶ παρ' ἀνθρώπων, οἵτινες ὅλας τῆς σχολῆς τῶν τὰς ὥρας ἢ ἀκροῶνται ἢ ἀναγινώσκουσι τὸν Μακράκη, ἢ συλλογίζονται ὅσα ἀνέγνωσαν ἢ ἠκροάσθησαν ἢ συζητοῦσι τ' ἀκροασθέντα καὶ τ' ἀναγνώσθέντα μετὰ τῶν, οὐδὲν ἄλλο δύνασαι ν' ἀκούσῃς ἢ τὰ αὐτὰ ὑπὸ τῶν αὐτῶν νὰ ἐπαναλαμβάνονται. Βάν ὁ Μακράκης ἦτο φιλόσοφος, ἐπιστήμων, ἐγκυκλοπαιδειακός, οἱ μαθηταὶ του δὲν θὰ ὠμοίαν πρὸς παρὰ φρονας, οἵτινες μίαν ὠρισμένην ἰδέαν ἔχουν ἐν τῷ νῷ αὐτῶν, πρὸς μονομανιακοὺς, οἵτινες ὅλας τὰς γνώσεις τὰς ἐγκλείουν ἐντὸς τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Γραφῆς, δύο ἀκινδυνωτάτων βιβλίων, τοῦ μὲν ἔχοντος φιλολογικὴν ἀξίαν, τοῦ δὲ ὄντος ἀπλοῦ ἐγχειριδίου ἠθικῆς. Ἀλλὰ τί γνωρίζεις ὁ Μακράκης πλὴν τῆς θεολογίας ; Καὶ εἶναι ἡ θεολογία ἐπιστήμη ; Διότι ἡ βασιζέται ἐπὶ τῶν κειμένων καὶ τότε εἶναι ἐπιστήμη δούλη καὶ ὡς τοιαύτη ἀνύπαρκτος, ἡ εἶναι ἐλευθέρᾳ ἐπιστήμη καὶ τότε ἐπ' οὐδενὸς βασιζέται, ἀναπετάνεται εἰς τόσας γνώμας, ὅσας θελήσεις, καὶ πάλιν δὲν εἶναι ἐπιστήμη.

Ἀλλὰ πρέπει νὰ ἀναδράμωμεν εἰς ἄλλους καιροὺς καὶ

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ ΧΑΒΑ.

Ι

Εὐλογημένη ἡ ἐμπνευσις, ἥτις ὥθησε τὴν καρδίαν μου νὰ σὲ ψάλω, Τσιθανόπουλε· ἀπὸ ταύτης τῆς στιγμῆς προμαντεύω ὅτι θὰ θαυματοουργήσῃς ὑπὸ τὴν γραφίδα μου. Τί σοὶ λείπει τῷ ὄντι ὅπως καταστῇς ὁ ἥρωες μιᾶς ὥδης Πινδαρικής ; Ἐχεις ὕψος, ἔχεις βάθος, ἔχεις ὕψος, ἔχεις monodie καὶ πρὸ πάντων ἔχεις περιλάλητον φιλαλήθειαν σὺ καὶ ἡ ἐταιρία, ἥς παρὰ τοῖς Ἀβδηρίταις εἶσαι ὁ ἀξίος ἀντιπρόσωπος. Ἀλλ' οὐδέποτε ἀπεδείχθης τοσοῦτον φιλαλήθης, ὅσον κατὰ τὰς πονηρὰς ταύτας ἡμέρας τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει διαπραγματεύσεων· οὐδέποτε ὑπῆρξας τοσοῦτον Τσιθανόπουλος καὶ τοσοῦτον Χαβάς, ὥστε ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ νὰ λύσῃς καὶ νὰ δέσῃς δεκάκις τὸ Πανελλήνιον ζήτημα. Καθηγητὰ, ὅποιον μὴδὲν θὰ ἦσο, ἀν περιωρίζεσαι εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν παρελθουσῶν γενεῶν ! Ὁ ἀξίος οἱμοί ! καὶ σὺ, ὅτι πάσχουσι τοσοῦτοι λησμονοῦμενοι ὑπὸ τῆς ἀχαρίστου κοινωνίας σοφοί. Ἀλλὰ σὺ, καίπερ σοφός, δὲν στέργεις κατ' οὐδένα λόγον νὰ λησμονηθῇς ἐντὸς τῆς καθηγητικῆς λαμπηδόνης σου, ἥτις δὲν ἐπωάζει πλειοτέρας

τῶν δύο δεκάδων ἀκτενίστων κεφαλῶν, αἵτινες καλοῦνται ἀκραταὶ σου, ἀλλ' ὡς νοήμων καὶ ἐπιτηδεύτατος ἀνθρώπος κατέστησας ὅλον τὸ Πανελλήνιον ὑποπόδιόν σου κυνάριον, ὅπερ λείχει τὰ σκέλη σου τὰ πάλαι τσαρουχοφυῆ, ἀπεκδεχόμενον μετ' ἀγωνίας τοὺς ἡμερησίους σου χρησμούς. Ὡς Πελοποννησιακὴ Σύβουλα, καὶ σὲ θαυμάζω καὶ σὲ εὐδοκίμα καὶ σὲ προσκυνῶ. Ἄν μὴ ἐζῶμεν εἰς αἰῶνα ἀπιστίας, πρὸ πολλοῦ θὰ ἐκέκτησο οὐ μακρὰν τοῦ Παρθενῶνος βωμόν καὶ τέμενος καὶ ἱερὸν τρίποδα, ἐφ' οὗ καθήμενος θὰ ἐξηκολούθει τὸ ἔργον τῆς Πυθίας ἱεροπρεπῶς καὶ θεαρέστως. Ἀλλ' ὁ δέκατος ἑννατος αἰὼν εἶναι ἄθεος καὶ ἀσεβής καὶ ὑλόφρων· διὰ τοῦτο καὶ σὺ περιώρισας τὰς ἀξιώσεις σου εἰς δύο ἢ τρεῖς οἰκίας ἐνφωτισμένας ὑπὸ τοῦ ἐλληνικοῦ Δημοσίου καὶ εἰς τὰ ἀσταθῆ φεῦ ! τοῦ Χρηματιστηρίου κέρδη. Ἀλαζονεύονται οἰκτρῶς ὅσοι φρονοῦσιν, ὅτι τὸ ἀξίωμα καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου δὲν συμβιβάζεται πρὸς τὴν πρακτορείαν ἐταιρίας τηλεγραφικῆς. Τί πρᾶγμα εἶναι ἀσυμβίβαστον ; ὅταν παράγῃ κέρδος ; Ὡς ὁ Θεόφιλος Ἐπαμεινώνδας καὶ σὺ κατῴρθωσας νὰ ἀναδείξῃς τὸν πράκτορα σπουδαιότατον πρόσωπον, σχεδὸν ὁμοταγὲς τοῦ κ. Κουνουνδούρου· εἶναι δὲ παντελῶς ἀδιὰφορον ἂν κατηνυτέλισας τὴν ἔδραν, ἀφ' ἧς ἡ Κλειὺ ἠδύνατο νὰ διδάξῃ τὴν γενναίαν εἰς τὴν ἐλληνικὴν νεότητα· μήπως δὲν ἐστρεώθης ἐν τῇ ἔδρᾳ ταύτῃ ὡς κάρφος εἰς τὰ ὄμματα τῶν ἐχθρῶν σου ;

ἄλλον τόπον διὰ νὰ ἐξηγήσωμεν τὸ μακρακιστικὸν φαινόμενον, τὸ ὁποῖον ἡμεῖς εὐρίσκουμεν φυσικὸν ὑπὸ ἔποψιν ἱστορικὴν. Ἐχομεν δὲ τὴν ἰδέαν ὅτι οὔτε δίκαι οὔτε διωγμοὶ δύνανται νὰ τὸ πνίξωσι, οὔτε ὁ Μητροπολίτης, οὔτε ἡ ἐπίσημος θεολογία νὰ τὸ ἀφορίσῃ ἢ νὰ τὸ καθιερώσῃ, κατὰ τὴν ιδιόρρυθμον γλῶσσαν τοῦ δικαστοῦ κ. Φασιλάκη, ἥτοι νὰ τὸ καθαιρέσῃ. Ἐπίσης ἔχομεν καὶ ἄλλην ἰδέαν ὅτι τὸ θρησκευτικὸν αὐτὸ φαινόμενον καὶ ἄνευ τοῦ Μακράκη θὰ ἐνεφανίζετο εἰς τὴν κοινωνίαν μας, διότι ὑπάρχουν νόμοι κυβερνῶντες, τὰς κοινωνίας, νόμοι κατὰ τοὺς ὁποίους γεννῶνται αἱ πολιτικαί, αἱ θρησκευτικαί, αἱ κοινωνικαὶ ἐπαναστάσεις ἢ μεταρρυθμίσεις. Διὰ τί ἐξερράγη ἡ Μεταρρύθμισις ἐν Γερμανίᾳ; Διὰ τί οἱ Non-confmists εἰς τὴν Ἀγγλίαν; Διὰ τί οἱ Γαλλικανοὶ ἐν Γαλλίᾳ; Τί εἶναι ὁ πατὴρ Δηλιγιάνης μὲ τοὺς παλαιοκαθολικοὺς του; Τί εἶναι ὁ πατὴρ Λουζῶν; Τί εἶναι αἱ χίλια ἐκκλησίαι καὶ τὰ χίλια δόγματα ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις; Ὅλα αὐτὰ τὰ φαινόμενα ἔχουσι τὴν πηγὴν των εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, τὴν ἐπαναστατικὴν τάσιν τοῦ πνεύματος. Ὁ ὅρος ἐπαναστατικὴ δὲν εἶναι διόλου ταυτόσημος πρὸς τὸν ὅρον φιλελευθέρα. Συνήθως ἡ ἐπαναστάσις σκοπὸν ἔχει τὴν πρόοδον, ἀλλὰ δυνατόν νὰ ἔχῃ σκοπὸν καὶ τὴν ὀπισθοδρόμησιν. Τί εἶναι τὸ φαινόμενον τῶν Πουριτανῶν τῆς Ἀγγλίας; Ἀπέναντι τῆς ἐπισήμου ἐπισκοπικῆς Ἐκκλησίας ὁ πουριτανισμὸς βεβαίως εἶναι μία πρόοδος· ἀλλ' ὡς οὐσία θρησκευτικὴ καὶ παιδαγωγικὴ ὁ πουριτανισμὸς εἶναι καθαρὰ τυραννία τοῦ πνεύματος. Ἐὰν ἀφίνετο ἡ Ἀγγλία ὅλη νὰ διαπαιδαγωγηθῇ ὑπὸ τῶν Πουριτανῶν, τώρα Ἀγγλία δὲν ὑπῆρχεν, διότι τὸ μεγαλεῖον τῆς χώρας ταύτης, πλὴν τῶν ἄλλων φυσικῶν παραγόντων στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἐπιστήμης καὶ τὰ δύο δὲ αὐτὰ οἱ Πουριτανοὶ τὰ κατεπολέμουν.

Ἡ ἀναλογία λοιπὸν τῶν ἡμετέρων Μακρακιστῶν, διότι ἐν ταῖς ἀνθρωπίναις κοινωνίαις τὰ πρόσωπα εἰσὶν ἀναλογίαι, ἀφοῦ τὸ αὐτὸ ὂν ἐν ἅπασιν τοῖς ἔθνεσι καὶ τοῖς κλίμασι λειτουργεῖ, εἶναι οἱ Πουριτανοὶ τῆς Ἀγγλίας. Τίνα ἐπολέμουν οἱ Πουριτανοὶ, εἰμὴ τὴν ἐπισκοπικὴν τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Σκωτίας Ἐκκλησίαν; Τίνα πολεμοῦσιν αἱ Μακρακισταί, εἰμὴ τὴν Ἐπισκοπικὴν Ἐκκλησίαν Ἑλλάδος καὶ Κωνσταντινουπόλεως; Τί ἐζητοῦν νὰ ἐπαναφέρωσιν οἱ Πουριτανοὶ εἰμὴ τὰ ἀρχέγονα ἥθη τῶν πρώτων χριστιανῶν, τί ἄλλο ζητοῦσιν οἱ Μακρακισταί, εἰμὴ νὰ ἐξοβελίσωσι πᾶν ὅ,τι μετὰ τὸ Εὐαγγέλιον καὶ τὰς Συνόδους ὁ χρόνος καὶ αἱ περιστάσεις, ἡ Βυζαντινὴ Αὐτοκρατορία καὶ ἡ Τουρκοκρατία παρενέβαλον εἰς τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν; Πῶς ἐζητοῦν οἱ Πουριτανοὶ νὰ μορφώσων τὰ τῆς Πολιτείας ἢ σύμφωνα πρὸς τὰς Εὐαγγελικὰς ἀρχάς; Ποίαν κοινωνικὴν ταπείνωσιν ὀνειροπολοῦσιν οἱ Μακρακισταί εἰμὴ τὴν ἐκ τῶν Μακαρισμῶν, τῶν Ψαλμῶν καὶ τοῦ Εὐαγγελίου ἐξηγμένην; Δύο ἀντικείμενα εἶχον ἐκεῖνοι Πολίταιν καὶ Ἐκκλησίαν· δύο καὶ οὗτοι, θρησκείαν καὶ πολιτεύμα. Σκοπὸς ἐκείνων πολιτικός εἶναι ἡ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τῆς Στουαρτικῆς τυραννίας· σκοπὸς αὐτῶν πολιτικός εἶναι ἀπαλλαγὴ τοῦ δούλου ἑλληνισμοῦ ἀπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν. Ὁ πουριτανισμὸς ἐγέννησε τὸν Κρόμβελ· περιμένομεν νὰ ἴδωμεν τὸν Κρόμβελ τῶν Μακρακιστῶν, διότι δὲν πιστεύομεν νὰ εἶναι ὁ χωλὸς Μακράκης.

Περὶ τοῦ στρατοῦ τὸν ὁποῖον διωργάνωσαν οἱ πουριτανοὶ ἐναντίον τοῦ πτωχοῦ Ἰακώβου εἶναι γνωστὰ κωμικά τινα μακρακικωτάτης ἀποχρώσεως. Ἡ γραφομανία καὶ ἡ θεοληψία τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν, ὡς νῦν τῶν μακρακιστῶν, ἦτο τοιαύτη, ὥστε τὴν στρατιωτικὴν ἀσκήσιν τὴν συνέδεσαν μὲ καθαρῶς πνευματικὰς ἀσκήσεις, ὡς τὰς ὠνόμαζον, πρὸς ψυχικὴν τῶν πιστῶν στρατιωτῶν σωτηρίαν. Σώζονται στρα-

ῥθυμοῦμαι, ἱστορικὲ περινοῦστατε, τῶν νεωτέρων χρόνων Θουκυδίδη, ὅτι ἅπαξ, ἀλλ' ἅπαξ μόνον ἠτύχησα νὰ ἐνωτισθῶ τῆς μελιρρύτου διδασκαλίας σου καὶ νὰ ἀντιληφθῶ τὸ ὅπως ποτ' ἂν ᾖ σου· καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ἔκτοτε καιρίως ἐβδελύχθην τὴν ἱστορίαν καὶ τὸ Πανεπιστήμιον καὶ τὴν ἑλληνικὴν παιδείαν, ἀλλὰ πόσον σκληρῶς ἐτιμωρήθην διὰ τοῦτο! Ἐκτοτε ἐσκάφη ἄβυσσος μεταξὺ τῶν λογίων, οἷος οὐ, καὶ ἐμοῦ καὶ ὡμοσα τὸν ὀλεθρόν σας· ἀλλὰ εἰς, ἄγνοι τῆς φαυλοκρατίας λόγιοι, ἐπλειονοψηφεῖτε καὶ θὰ πλειοψηφῆτε αἰωνίως καὶ καταπληκτικῶς, ἕως οὗ κατήνησα νὰ σᾶς φθονῶ, χωρὶς ἐννοεῖται νὰ παύσω τοῦ νὰ σᾶς περιφρονῶ ἐς βάθους ψυχῆς. Καὶ τώρα σὺ μὲν εἶσαι ὁ ἐνδοξος καὶ Πανελλήνιος ἥρωϊς τῆς ᾠδῆς ταύτης, ἐγὼ δὲ ὁ ταπεινὸς καὶ ἀφανὴς ἀοιδός, ὅστις ἀρκεῖται εὐγνωμονῶν τοῖς ἀναγινώσκουσι καὶ τοῖς ἐννοοῦσιν αὐτόν, ἐν οἷς βεβαίως σὺ δὲν συγκαταριθμεῖσαι. Ὁφείλω ὅμως καὶ εἰς σὲ καὶ εἰς τοὺς ὁμοίους σου τὴν εὐγνωμοσύνην, ὅτι εὐθὺς ὡς ἀναπαραστήσω ἐν τῇ φαντασίᾳ μου τὸν τύπον Τσιβανοπούλου τινὸς ἢ Μιστριώτου, ἡ μελαγχολία τῆς ψυχῆς μου διασκορπίζεται καὶ ἐκρήγνυμαι εἰς γέλωτα πλατύν καὶ εὐμήκη, ὅστις ἂν μὴ φωτίσῃ τοὺς ζῶντας, εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ διδάξῃ τοὺς μεταγενεστέρους πόσον ἀκριβῶς βαρύνετε.

Φεῦ! πόσον αἰσθάνομαι ὅτι εἶμαι γελοῖος ἀπειλῶν τὸν Κουμουνδούρον καὶ τὰ πλάσματά του μὲ τὸ φάσμα τοῦ

μέλλοντος! Εὐγενεῖς ψυχαί, οἶαι αὐταί, φροντίζουσι περὶ τῆς γνώμης τῶν μεταγενεστέρων, ὅσον ἡ νύμφη περὶ τῆς παρθενίας αὐτῆς. Εἰσθε εὐτυχεῖς, εἰσθε ἡμίθεοι ὅσοι προσκολλᾶσθε μετὰ στοργῆς εἰς τὴν βορβορωδεστέραν ἰλὺν τοῦ βίου καὶ ἐκδιώκετε ἀπὸ τοῦ ρυπαροῦ ἀτόμου σας πᾶσαν ὀχληρὰν μέριμναν περὶ φήμης ἀγαθῆς· ὑβρίζομενοι δὲ ὀργίζεσθε ὅχι διὰ τὴν κηλίδαν, ἀλλὰ διὰ τὴν ζημίαν, ἣν δύνανται νὰ παραγάγῃ ἐντὸς τοῦ βαλαντίου σας ἡ ὕβρις. Ὡς οἱ κοχλῖαι περιέρχονται τεθωρακισμένοι τοὺς τοίχους καὶ λείχουσι πᾶσαν ἀκαθαρσίαν, οὕτω καὶ σεῖς προσέχετε μόνον εἰς ὅ,τι γεύεσθε καὶ ἀπολαύετε· οὕτως ἀπλοποιεῖται ὁμολογουμένως ὁ βίος καὶ λύεται τὸ αἰνίγμα τοῦ μέλλοντος. Ἄ! ματαίως, Ἀλέξανδρε, ἡγωνίσθην νὰ καταστῶ ὁπαδός σου· ἤμην ἀδάπτιστος ἐν τῷ πνεύματί σου τῷ ἀληθινῷ καὶ ἀπερίτμητος· χαῖρε! χαῖρε!..

II

Πρὸς τί νὰ σὲ παρομοιάσω, διεθνὴς ἐταιρία τοῦ Χαβᾶ; Νὰ σὲ παρομοιάσω πρὸς τὸν ποταμὸν Νεῖλον, τοῦ ὁποῖου ἀγνοοῦνται εἰσέτι αἱ πηγαί; οὕτως ἀνεξερεύνητοι καὶ ἀκατανόμαστοι εἶναι καὶ αἱ πηγαὶ τῶν εἰδήσεών σου, ἐγὼ δὲ τολμῶ νὰ φαντασθῶ ὅτι οὐχὶ σπανίως εἶναι καὶ θολεραί καὶ βρωμεραί. Παίζεις μετὰ τοῦ κοινοῦ ὡς ὁ ἱρραστὴς παί-

τιωτικοί κανονισμοί του καιρού εκείνου με την ἐξῆς ἐπιγραφὴν: «*Στρατιωτικαὶ καὶ πνευματικαὶ ἀσκήσεις διὰ τοὺς πεζοὺς, μεθ' ὁδηγῶν δι' ὧν δύναται τις νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν παράδεισον μετὰ τὸ ὅπλον εἰς χεῖρας*». Ἐν τοῖς Κανονισμοῖς αὐτοῖς ἐδιδάσκετο πῶς ἐκάστη σωματικὴ κίνησις δύναται νὰ ὠφελήσῃ τὴν ψυχὴν καὶ πῶς ταῦτο χρόνως δ' ἐπίγειος στρατιώτης δύναται ν' ἀποβαίῃ καὶ οὐράνιος στρατιώτης. Τοιοῦτοτρόπως ἕκαστον στρατιωτικὸν πρόσταγμα ὡς φέρ' εἰπεῖν, ἤμισυ ἐπὶ δεξιᾷ ἢ ἤμισυ ἐπ' ἀριστερᾷ μετεβάλλετο εἰς ἀκροστιχίδα, στίχοι δὲ τῆς ἀκροστιχίδος αὐτῆς ἦσαν οἰαδήποτε ἀποσπάσματα τοῦ Εὐαγγελίου, τῶν Γραφῶν ἢ τῶν Τροπαρίων, ἤρκει ἐκ τῆς ἀκροστιχίδος νὰ συντίθεται τὸ στρατιωτικὸν πρόσταγμα.

Οἱ ἱστορικοὶ τοῦ καιροῦ ἐκείνου ἀφηγοῦνται ὅτι ὅλα τὰ προστάγματα τῶν ἀξιωματικῶν ἐγίνοντο μετὰ ῥητὰ τοῦ Εὐαγγελίου. Φέρ' εἰπεῖν σὺ ζῶνται τὰ ἐξῆς: *Πρινηδόν! Πῦρ! Ἐν ὀνόματι τοῦ Σωτῆρος!* Ὅλα εἶχον ὀνόματα στρατιωτικά: «Βλέγον φέρ' εἰπεῖν: σημάνατε τὴν ὑποχώρησιν τοῦ Ἁγίου Ματθαίου ἢ τὸ ἔωθινόν τῆς Ἀποκαλύψεως. Ἐπὶ τῶν σημαιῶν τῶν ἀνεγίνωσκε τις τὴν ἡμίσειαν γραφὴν.

Ὡς βλέπετε ἡ τρέλλα τῶν Μακρακιστῶν δὲν εἶναι ἐλληνικὴ, εἶναι ἥκιστα μάλιστα ἐλληνικὴ ἰδοὺ ὅτι τὴν συλλαμβάνομεν ἐπ' αὐτοφῶρῳ ἀγγλικωτάτην. Δὲν εἶναι δὲ παράδοξον ὁ πολιτικὸς Σύλλογος τοῦ Μακράκη ὁ «Πανελληνίος» νὰ καρποφορήσῃ μίαν ἡμέραν ἐπὶ τοσούτον ὥστε νὰ συγκροτήσῃ στρατὸν ἀλλογενῆ φανατικῶν, ἐκστρατευόντων ἐναντίον τῶν Ἀγαρηνῶν. Διότι αὐτὸ τὸ ὕψος ἀπὸ τὸ ὅποιον εἶναι συγκεκριμένους ὁ Μακράκης δὲν σχηματίζει μόνον θρησκομανεῖς, ἀλλὰ καὶ στρατιώτας, καθὼς οἱ μακρακίζοντες πουργιανοὶ ἐσχημάτισαν τὰς πολεμικώτερας φάλαγγας αἰτίνες ἀποτελοῦσι φωτεινότερα μετέωρα

ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀγγλικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1688. Τὸν Δαμαλᾶ καὶ τὸν Διομήδη πολὺ πιθανὸν νὰ τοὺς ἰδῇτε ποτε μετὰ πούρ ἢ μετὰ κορσέ, ἀλλὰ διόλου ἀπίθανον δὲν εἶναι νὰ ἰδῇτε τὸν Φρουδάκη καὶ τὸν Βλαχόπουλον μετὰ πάλαν, γιαταγάνι καὶ σταυρόν.

Οὕτως ἡμεῖς ἀντιλαμβανόμεθα τῶν πραγμάτων καὶ οὕτως τὰ γράφομεν.

Καλεῖδάν.

Συνήθεα—Συνήθη.

Λέγεται ὅτι συνεκροτήθη προχθὲς ὑπουργικὸν συμβούλιον ἐν τοῖς ἀνακτόροις ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ βασιλέως. Διὰ περὶ τούτου κυκλοφορήσασαι φῆμαι ἔχουσιν ὡς ἐξῆς:

1. Ἐν τῷ συμβουλίῳ παρῆσαν ἐκτὸς τῶν ὑπουργῶν καὶ ἄλλα πρόσωπα κατὰ μίμησιν βεβαίως τῶν ἐν Γιλδιζ-Κιόσκ ὑπουργικῶν συμβουλίων. Ἀλλὰ ποῖα ἦσαν αὐτὰ τὰ πρόσωπα. Μήπως ἐκτὸς τῶν ὑπουργῶν μας ἔχομεν ἄλλον τινα Μόλτκε ἢ Καβούρ ἀγνοούμενον;

2. Ἐλέχθη ὅτι ἡ ἀναχώρησις εἰς Χαλκίδα δὴ ἢ τριῶν ταγματῶν διετάχθη συνεπείᾳ τοῦ συμβουλίου τούτου. Καὶ ἡμεῖς δὲν πιστεύομεν ὅτι ἡδύνατο οἱ στρατιῶται μας νὰ κάμνωσιν ἕνα ὥραιον περίπατον μέχρι Χαλκίδος ἀνευ τοιοῦτου σοβαροῦ συμβουλίου.

3. Διεδόθη ὅτι ἀπεφασίσθη εἶδος τι πετσωματικοῦ πολέμου. Καὶ τοῦτο τὸ πιστεύομεν. Ποῖος ἀναλαμβάνει τὴν εὐθύνην καὶ τὴν ὁδηγίαν πολέμου τακτικοῦ καὶ ἀξιοπρεποῦς;

Ζεῖ μετὰ τὰ φύλλα τῆς μαργαρίτας ψιθυρίζων: μ' ἀγαπᾷ—δὲν μ' ἀγαπᾷ. Ἀλλὰ τὰ φύλλα τοῦ ἀνθυλλίου ἔχουσι τέλος, ἐν ᾧ οὐ οὐδέποτε ἀποκάνεις περιπαίζουσα τὴν κοινὴν γνώμην. Οἱ δὲ βαθυνοῦσταιοὶ ἡμῶν δημοσιογράφοι τοσούτον καλῶς ἀντιλαμβάνονται περὶ τίνος πρόκειται, ὥστε πιστεύουσιν τὰς εἰδήσεις σου ὡς θέσφατα ῥήματα, δι' ὧν πληροῦσιν ἄρθρα μακροσκελῆ, ἐκσφενδονιζόμενα κατὰ τῆς κοινωνίας, ἣν φιλοτιμοῦνται νὰ φονεύωσι καθ' ἐκάστην διὰ τοῦ ψεύδους καὶ τῆς ἀπάτης. Ἀλλ' ἐὰν ἔκρινον ἐκ τοῦ ἐνταῦθα ἀνταποκριτοῦ, δὲν θὰ ἦτο δυσχερὲς νὰ ἐννοήσωσιν ἐκ τίνος κοινωνικῆς ζύμης στρατολογεῖ ἡ ἐταιρία τοῦς ἐν ταῖς πρωτεύουσαις τῶν μικρῶν καὶ μεγάλων Κρατῶν ἀνταποκριτὰς αὐτῆς. Ἀλλὰ τίς ἡ χρεῖα νὰ ἐννοήσωμεν καὶ νὰ ἐμβαθύνωμεν τὰ πράγματα καὶ τὰ πρόσωπα; Δὲν εἶναι προτιμότερον νὰ ἀποβλέψωμεν μόνον εἰς τὰς ἐπιφανείας τῶν πραγμάτων καὶ τῶν προσώπων; νὰ λέγωμεν καὶ νὰ ἀκούωμεν σοβαρῶς τὰς χαριεστέρας μωρολογίας; νὰ ἀμεριμνῶμεν περὶ τῆς ἀληθείας, ὡς περὶ ἀλαζόνος γυναικός; Δὲν εἶναι εὐκολώτερον νὰ αὐταπατώμεθα καὶ νὰ ἀπατώμεν; δὲν εἶναι γλυκύτερον νὰ θαυμάζωμεν καὶ νὰ θαυμάζωμεθα; δὲν εἶναι ἀμεριμνομεριμνότερον νὰ συρῶμεθα ἐπὶ τῶν τροχῶν τοῦ ψεύδους παρὰ νὰ ἰδρῶναιμεν σκάπτοντες καὶ ἀναζητοῦντες τὴν εἰς τὰ βάθη τῆς γῆς κεκρυμμένην ἀλήθειαν; Ὅλγοι τινὲς μανιακοί, εἶναι ἀληθές, δυσανα-

σχετοῦσι διὰ τὸν ὁσημέραι πλημμυροῦντα τοῦτον Ἀβδηρτισμὸν τῶν λόγων καὶ τῶν πράξεων ἐν τῇ νεαρᾷ ταύτῃ κοινωνίᾳ· ἀλλ' εἶναι μανιακοὶ καὶ εἶναι ὀλίγοι· ἀλλ' ὁ Κουμουνδούρος πλειονοφνεῖ καὶ ἡ πλειονοφνεία εἶναι ὁ νόμος πάσης κοινωνίας. Ἄν ὁ δεῖνα ψεύδεται ἀναισχύντως; τί σοὶ μέλει; σὺ . . . μὴ χάνεσαι! . . . ἂν ὁ ἄλλος κλέπτει δημοσίᾳ, μὴ χάνεσαι! . . . ἂν τρίτος εἶναι ἀνίκανος, ἡλίθιος, αἰσχρὸς, μὴ χάνεσαι! . . . ἂν ἡ Βουλὴ παραφρονῇ, μὴ χάνεσαι! . . . Καὶ οὕτως ἐνὸς ἐκάστου μὴ χανομένου, οἱ πάντες κινδυνεύομεν νὰ ἐξοντωθῶμεν. Θέλετε καὶ καταπρατικά δόγματα; Ἄν ὀργίζεσαι διὰ τὴν πολυχρόνιον ἀβελτηρίαν μας, καταστρέφεις τὴν χώνευσίν σου καὶ ἀδίκως . . . χά . . . νεσαι. Ἄν προφέρῃς ὀλίγον θερμῶς τὸ ὄνομα τῆς Πατρίδος, χά . . . νεσαι. Ἄν βαρυσταλῇς διὰ τὴν κατάστασιν τοῦ στρατοῦ, χά . . . νεσαι. Ἄν διαμαρτύρεσαι διὰ τὴν θηλυπρέπειαν τοῦ Δηλιγιάννη, χά . . . νεσαι. Ἄν ἀνατέμῃς τὰ πράγματα χειρουργικῶς, καὶ ζητεῖς νὰ ἀποδείξῃς πόσον ἡ ἐπίφασις ἀπατᾷ, χά . . . νεσαι. Ἄν τολμᾷς νὰ ἀντεπεξέλθῃς κατὰ τῶν ρυπαρῶν συνειδήσεων εἴτε ἐκ καθήκοντος εἴτε ἐξ ἐνστίκτους, χά . . . νεσαι. Ὅπως δὲ μὴ χαθῇς ἐντὸς τῆς κοινωνίας ταύτης, πρέπει νὰ ὀπλίσῃς τὸ στήθος σου μετὰ ἀσπίδα Αἰάντειον, ἐπτάβοιον καὶ ἄρρηκτον, ἵνα μὴ τυχὸν εἰσέλθῃ εἰς τὴν καρδίαν σου αἰσθημὰ τι φιλοπατρίας ἢ δικαιοσύνης ἢ τιμῆς. Οὕτω κατορθοῦσι οἱ τρέ-

ΝΕΑ ΠΡΟΣΒΟΛΗ

Και νέα πάλι προσβολή εἰς τῶν Ῥωμίων τὸ γένος !

Ἀκοῦς νὰ γράψῃ ἡ Βακχὴ μὲ ὕφος σοβαρὸ,

Πῶς εἶναι ὁ Ἀλέξανδρος ἐρωτοκτυπημένος,

Καὶ μόνο μὲ τὸν ἔρωτα σκοτίνει τὸν καιρὸ ;

Κι' ἐμεῖς νὰ μὴ τὸ πάρουμε ἀκόμη μυρωδιά ;

Ντροπὴ μας, βρὲ παιδιὰ.

Πολλὰ ὡς τώρα ἔφαλλον 'στὸ γέρο διπλωμάτη,

Ἀλλὰ γιὰ Ἐρωτόκριτο κανέναν δὲν τὸν ξέρει,

Κι' ἴσως γιὰ τοῦτο ἔγινε προχθὲς εἰς τὸ Παλάτι

Μεγάλῃ συνδιάσκεψις, καὶ ὅχι γιὰ τὰ μέρη.

Κι' ἐμεῖς νὰ μὴ τὸ πάρουμε ἀκόμη μυρωδιά ;

Ντροπὴ μας, βρὲ παιδιὰ.

Γιὰ τοῦτο ὁ γλυκύτατος τὸ ζήτημα δὲν λύνει,

Ζητεῖ τὸν Ἄρη μιὰ φορὰ καὶ τὴν εἰρήνην δέκα,

Καὶ τόσο χρόνο 'στὶ ἄρματα δεμένους μᾶς ἀφίνει . . .

Κι' αὐτὸ τὸ παλιοζήτημα τὸ μπερδεψε γυναῖκα.

Κι' ἐμεῖς νὰ μὴ τὸ πάρουμε ἀκόμη μυρωδιά ;

Ντροπὴ μας, βρὲ παιδιὰ.

Πῶ ! πῶ ! καὶ ἂν τὸν ἐννοιωθε καὶ ὁ Ζιφφάρ ἀκόμα,

Ἐκείνος ποῦ μᾶς 'πέταξε 'στοὺς τρίτους οὐρανοὺς,

Ποῦ 'θαύμασε τὸ χάλι μας μὲ ἀνοικτὸ τὸ στόμα

Κι' εἰς ὅλα μᾶς ὁμοίωσε μὲ τοὺς Παρισινούς !

Κι' ἐμεῖς νὰ μὴ τὸ πάρουμε ἀκόμη μυρωδιά ;

Ντροπὴ μας, βρὲ παιδιὰ.

Δὲν μᾶς ἀφίνει πιά καὶ σὺ, παιδί τῆς Ἀφροδίτης ;

Ἀκόμη καὶ 'στὸν πόλεμο μᾶς ῥίχνεις σαῖτιας ;

Τάχα 'στὸ γέρο Πρόεδρο δὲν φθάνει ὁ ἀρθρίτης,

Κι' ἀνάβεις κι' ἄλλα μέσα τοῦ καμίνια καὶ φωτιαῖς ;

Κι' ἐμεῖς νὰ μὴ τὸ πάρουμε ἀκόμη μυρωδιά ;

Ντροπὴ μας, βρὲ παιδιὰ.

Ἐμπρὸς λοιπὸν μὲ τὸ σπαθί ὁλόγυμνο 'στὸ στόμα,

Ἄλλ' ὅχι γιὰ νὰ σφάξουμε τὴν ἄπιστη Τουρκιά . . .

Βῆμα ταχὺ γιὰ ναῦσουμε αὐτὴν τὴν παλιοβρώμα,

Τοῦ γέρου μας Πρωθυπουργοῦ τὴν ἀγαπητηκιὰ,

Μὰ πῶς δὲν τὴν ἐπύραμε ἀκόμη μυρωδιά ;

Εἰς τ' ἄρματα παιδιὰ !

Souris

Φιμοὶ μαθηταὶ τοῦ κ. Κουμουνδούρου νὰ καταστῶσι περι-
βλεπτοὶ ἐνταῦθα, ἐν ᾧ ἐν πάσῃ ἄλλῃ κοινωνίᾳ θὰ ἔχοντο
ἀναμφιβόλως μεταξὺ τῶν ἀκαθαρσιῶν τῶν ὁδῶν, συμπερι-
λαμβανομένου καὶ τοῦ διδασκάλου.

Νομίζω ὅτι δὲν παρεκτρέπομαι τοῦ θέματος, ἂν καὶ τὸ
μεθυγραφικὸν μου ὕφος ἐπιτρέπει εὐρείας παρεκβάσεις, τί
Κουμουνδούρος, τί Τσιβανόπουλος !

Τὸν Τσιβανόπουλον ὕμνω, ὕμνων τὸν Κουμουνδούρον,

ὥσει ἀπλῶς ἀνέφερον Συγγρόν, Σκουζὲν ἢ Βούρον.

Καὶ μήπως δὲν θὰ ἦμαι καὶ πάλιν ἐντὸς τοῦ θέματος,
ἂν ἐπιχειρήσω σύγκρισιν τινα μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἀν-
δρῶν ; Πρῶτον, ἀμφότεροι κατήρξαντο τοῦ ἐνδόξου στα-
δίου αὐτῶν ἀπὸ τῶν τσαρουχίων· δεῦτερον εἶναι ἴσως πε-
ρίπου παιδεύσεως, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἐκ τῶν ξένων γλωσ-
σῶν ὁ μὲν Τσιβανόπουλος γνωρίζει τὴν ἀγγλικὴν, ὁ δὲ
Κουμουνδούρος τὴν γαλλικὴν· ἀλλὰ μήτε ἡ γλῶσσα τοῦ
Σαϊκσπέρου, μήτε ἡ τοῦ Οὐγκώ δύνανται νὰ ζηλοτυπήσω-
σιν ἀλλήλας λόγῳ τελειοτέρας διθην γνώσεως. Ἡ δύνατο
κάλλιστα ὁ Κουμουνδούρος νὰ διορισθῇ καθηγητὴς τοῦ Πα-
νεπιστημίου καὶ ὁ Τσιβανόπουλος πρωθυπουργός, χωρὶς μή-
τε ἡ ἱστορία νὰ χάσῃ, μήτε ἡ πολιτικὴ τοῦ ἔθνους. Ὡ

ἀνεξιχνίαστοι τῆς θείας Προνοίας βουλαί, διὰ τί τάχα ἄν-
θρωποι τοσοῦτον ὅμοιοι νὰ τοποθετῶνται ἐπὶ γῆς τοσοῦ-
τον ἀνομοίως ;

III

Φαντάζομαι τὴν ὑδρόγειον κατὰ πάντα ὑπόδουλον καὶ
κατὰ τὰς ἐσχάτας αὐτῆς καὶ ἐλαχίστας γωνίας βατὴν
τοῖς ἀνθρώποις· φαντάζομαι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς φέρουσαν
πανταχοῦ τὰ ἔχνη τῆς χειρὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοὺς λαοὺς
πάντας ἐλευθέρους καὶ, ἂν μὴ ἀδελφοὺς, ὡς ἀπαιτεῖ τὸ ἐν
Γενεῇ τῶν εἰρηνοφίλων Συνέδριον, τοῦλάχιστον πεφωτισμέ-
νους καὶ αὐτάρκεις καὶ εὐδαιμονοῦντας, ἐφ' ὅσον ἐπιτρέπει
τοῦτο ἡ ἀθλιότης τῶν τοῦ βίου. Ὅχι πλέον οὐραγκοτάγ-
κους καὶ ἀνθρωποφάγους καὶ ἀγρίους καὶ ἡμιαγρίους καὶ
βαρβάρους καὶ ἡμιβαρβάρους καὶ εἰδωλολάτρας καὶ δούλους
καὶ σκηνίτας λαοὺς. Φαντάζομαι ὅτι ὁ ἱσημερινὸς εἶναι
ἀπλοῦν ἠλεκτρικὸν σύρμα καὶ ὅτι πᾶσα πόλις καὶ πᾶν χω-
ρίον ἐπὶ γῆς ἔχει, ἀντὶ μεσημβρινῶν καὶ τροπικῶν, ἰδιαίτε-
ρον σύρμα τηλεγραφικόν, δι' οὗ συγκοινωνεῖ μεθ' ὅλου τοῦ
ὄγκου τῆς γῆνους σφαίρας καὶ μεθ' ἐκάστου μορίου αὐτῆς.
Φαντάζομαι ὁμοίομορφον ἐπὶ τῆς οἰκουμένης πανταχοῦ πο-
λιτισμὸν καὶ μίαν τηλεγραφικὴν ἐταιρίαν εἰδήσεων πολιτι-
κῶν καὶ ἄλλων καὶ τὸν κ. Τσιβανόπουλον διευθυντὴν τῆς

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

τοῦ κ. Μπουρδούση καὶ τοῦ Κώστα,
τοῦ ρήτορος.

Ἐν δευτέρᾳ ἐκδόσει τῆς μεταξύ Παπαδάκη καὶ Σιδιτανίδου ἀλληλογραφίας περὶ τῶν συμφερόντων τῆς προσφιλεστάτης ἡμῶν πατρίδος ἐδημοσιεύθησαν καὶ αἱ δύο ἐπόμεναι ἐπιστολαὶ διαφωτίζονται διαφερόντως μίαν φάσιν, οὐχὶ ἐκ τῶν ἐπυσιωδωτέρων τοῦ ἀνατολικοῦ ζητήματος.

Α'.

Ἀξιότιμε φίλε κύριε Κώστα (τὸ πρωτότυπον φέρει Σιδιτανίδην).

Δὲν ἀμφισβητῶ τὴν εὐγένειαν τῶν ὑμετέρων αἰσθημάτων καὶ τὴν ἀγνότητα τῆς ὑμετέρας φιλοπατρίας· ἀλλ' οὐχ ἥττον εἶδον μετὰ λύπης ὅτι ἐν ταῖς ὑπαιθρίοις ὑμῶν ἀγορεύσεις, εἰς ἃς τοσοῦτον εὐφροσύνης παρίσταται ὁ ἐλληνικὸς λαὸς τῶν καφενείων, ἰσχυρίσθητε ὅτι δὲν δύναται νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν μητέρα Ἑλλάδα ἢ παραχώρησις τῆς Κρήτης ἀντὶ τῆς Ἡπείρου. Ἡ Κρήτη, αἵματοκυλισθεῖσα ἐν ἀπουσίᾳ μου, ἔχει δικαίωμα νὰ δέχεται τὰς συμβουλὰς μου περὶ τῆς πλήρους ἐλευθερώσεως αὐτῆς ἀνεξαρτήτως τῆς Ἡπείρου καὶ ὑπὲρ πάσαν δούλην ἐλληνικὴν χώραν. Αὕτη εἶναι ἡ γνώμη μου καὶ ἂν σεῖς, μεθ' ὅλην τὴν ἀνεγνωρισμένην σπουδαιότητά σας, ἐξακολούθησθε φρονούντες τὸ ἐναντίον, ἔλθετε ἀπόψε εἰς τὴν πάνδημον αἴθουσαν τοῦ κ. Κουμουνοῦρου, ἵνα ἴδωμεν ποία γνώμη θὰ ἀνταμειφθῇ γεναιότερον· διότι ὁ πιστότερος τῆς Πατρίδος ὑπὲρ τῆς πρέπει ἀναμφιβόλως νὰ λάβῃ καὶ πλεονέκτημα.

Β'.

Ἀπάντησις.

Ἀξιότιμε φίλε κ. Μπουρδούση (τὸ πρωτότυπον φέρει Παπαδάκην).

Ὁμολογῶ ὅτι ἔχετε θερμὸν καὶ σπάνιον πατριωτισμόν. Εἶναι ἀναντιρρήτως εὐχάριστον δι' ἡμᾶς νὰ συζητῶμεν περὶ τῶν συμφερόντων τῆς Πατρίδος καὶ περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ φλογεροῦ ἡμῶν ζητήματος· ἀντὶ νὰ σαρώσωμεν τὰς δόδους τῆς πρωτεύουσας. Διὰ τοῦτο ἔλαβα μετ' ἀγαλλιάσεως τὴν ἐπιστολήν σας, ἣν κατεχώρησα εὐθὺς ἐν τῷ Τηλεγράφῳ, συνοδεύσας αὐτὴν μετὰ τῶν δεουσῶν παρατηρήσεων, αἵτινες πιστεύω θὰ κατορθώσωσιν, ὥστε νὰ λησμονήσωσιν οἱ ἀναγνώσται τὸ τί εἶται καὶ τὸ τί εἶμαι. Τὸ κατ' ἐμὲ ἐξομολογοῦμαι ἰδιαιτέρως πρὸς σέ, ὅτι τὸ τελευταῖον τοῦτο ζήτημα πολὺ μὲ φοβίζει, πιστεύω δὲ ὅτι καὶ σέ. Διὰ τοῦτο πρόσθετε νὰ μὴ ἐπαναλάβῃς τὴν ἀλληλογραφίαν ταύτην τὴν σπουδαίαν, διότι ὑπάρχουσιν ἐν Ἀθήναις καὶ φύλλα σατυρικά.

Καλὴν ἐντάμωσιν ἀπόψε παρὰ τῷ πρωθυπουργῷ.

ΦΡΟΥ-ΦΡΟΥ.

Αὕτη πάλιν ἡ ποικιλία τῶν πυροβόλων μας πῶς φαίνεται; Ἀπλουστάτη. Ὁ ἐὺ εὐρέθῃ ἐδῶ ἀντιπρόσωπός τις τοῦ ἐργοστάσιου Ἀρμυστρώγγ. Ὁ ἐκ κατῶρθωσε ν' ἀποκτήσῃ μέσα, νὰ γίνῃ εὐάρεστος εἰς τοὺς ἰσχύοντας καὶ ὡς ἀποτέλεσμα τῆς εὐαρεσκείας ὑπῆρξεν ἡ συμφωνία τῆς ἀγορᾶς τῆς πυροβολαρχίας.

Τώρα ἡ ποικιλία αὕτη διαφόρων συστημάτων ὑλικῶν ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ στρατῷ, προκειμένου μάλιστα περὶ τοῦ ὁ-

παγκοσμίου ταύτης ἐταιρίας. Ὅποια δόξα διὰ τὴν ἰδιαιτέραν αὐτοῦ πατρίδα καὶ τὴν Ἑλλάδα πάσαν καὶ πρὸ πάντων ὁποῖος μισθός! Ἐὰν ὁ κόσμος μὴ φθάσῃ εἰς τοιαύτην τελειότητα πολιτισμοῦ καὶ συγκοινωνίας κατὰ τὰ μέλλοντα 20-30 ἔτη, ζῶντος τοῦ Τσιθανοπούλου, ποῦ θὰ εὐρεθῇ μετὰ ταῦτα ὁ κατάλληλος διευθυντὴς μεταξύ πάντων τῶν γηγενῶν; Καὶ ὅταν ἡ γῆ οὕτω τελειοποιηθῇ καὶ πᾶς λαὸς περιέλθῃ εἰς τὴν εὐάρεστον θέσιν νὰ μανθάνῃ ἐν λεπτομερείαις τὰ παρὰ τοῖς πανταχοῦ γῆς συμβαίνοντα, τότε ἀλλὰ τότε μόνον καὶ ἡ ἐταιρία Χαβᾶ θέλει ἀπελάσει ἀπὸ τῶν εἰδήσεων αὐτῆς τὸ ψεῦδος καὶ τὴν περιστροφὴν καὶ ὁ ἐνταῦθα πράκτωρ αὐτῆς θὰ καταστῇ ἀπύλωτος καὶ διαπρύσιος τῆς ἀληθείας στόμα ἢ σάλπιξ τυρηνικὴ πραγματικῶν γεγονότων. Μέχρι τῆς εὐδαίμονος ἐκείνης ἡμέρας, οὐδεὶς δικαιούται νὰ ἀπαιτήσῃ παρὰ τῶν πράκτορῶν τούτων ἄλλην ἀναλογίαν ψευδῶν καὶ ἀληθῶν εἰδήσεων ἢ τὴν ὑφισταμένην καὶ λειτουργοῦσαν, δηλαδὴ τὴν ἀναλογίαν 9:1. Τοιαύτη εἶναι εἰσέτι ἡ ἀτέλεια τοῦ πολιτισμοῦ ἐπὶ γῆς! Ἡ τί νομίζετε; Διότι συνφικίσθητε πλησίον τῆς Ἀκροπόλεως τοῦ Περικλέους ἐβδομήκοντα ἢ ἐβδομήκοντα πέντε χιλιάδες, κατὰ τοὺς χαριεστάτους ἀπογράφους τοῦ Παρνασσοῦ, ἄρρενα καὶ θήλεα ζῶα καὶ ὠκοδομήσατε οἴκους καλλιμαρμάρους καὶ ἐνδύσατε ὑφάσματα τῶν τεχνουργείων τῆς Γαλλίας καὶ ὑπενδύσατε δέρματα κατεργασμένα ἀντὶ τῶν ἀκατεργάστων

τῶν πατέρων σας, νομίζετε ὡς Ἀθηναῖοι, ὅτι ἐκλείπε πλέον τὸ μέλλον τοῦ πολιτισμοῦ; Νομίζετε ὅτι ἀποτελεῖτε τὸ Α καὶ τὸ Ω τῆς Ἀνθρωπότητος, ἥς τὰ τρία τέταρτα δὲν ἐνδύονται εἰσέτι ἢ ἐνδύονται δέρματα ἀγρίων θηρίων καὶ ὡς ὑποδήματα φέρουσιν Ἀδαμιαῖα πέλματα;

Τί διεπράχθη εἰσέτι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης; ἀναρρικῶς πρὸς τὸν πολιτισμόν; Ἐλάχιστα. Τί εἶναι τὰ 250 ἑκατομύρια τῶν κατοίκων τῆς Βυρώπης, ἧτις θεωρεῖται πεπολιτισμένη, ἀπέναντι χωρῶν καὶ λαῶν, οἵτινες οὐδὲ κἂν ἀνεκαλύφθησαν μέχρι τοῦδε; Μεταστήσατε τὴν διάνοιάν σας εἰς τὴν κεντρὴν Ἀφρικὴν καὶ εἰς τὴν κεντρὴν Ἀσίαν, εἰς τὴν νέαν Ζηλανδίαν καὶ θὰ ἐννοήσῃτε πόση ἐργασία εἰσέτι ὑπολείπεται εἰς τὰς ἐπερχομένας τῆς ἀνθρωπότητος γενεάς. Πῶς λοιπὸν ἀξιοῖτε παρὰ τοῦ πράκτορος τῆς ἐταιρίας Χαβᾶ τὴν ἀπόλυτον ἀλήθειαν; Δὲν γνωρίζετε ὅτι καὶ ὁ ἡθικὸς κόσμος εἶναι ἐπίσης κατὰ τὰ ἐννέα δέκατα ἀτελής, ὅπως ὁ φυσικὸς; εἶναι δυνατόν νὰ τελειοποιηθῶσι τὰ ἄνθρωπα καὶ αἱ ἐταιρίαι ἄνευ τοῦ δλοῦ; Ἄν ὁ κόσμος ὅλος ἦν φιλαλήθης καὶ ἀκριβολόγος, θὰ ἦτο ἀκριβολόγος καὶ ἡ ἐταιρία Χαβᾶ καὶ αὐτὸς ὁ Τσιθανοπούλος. Πρὶν ὅμως τελειοποιηθῇ πᾶσα ἡ γῆ, μὴ περιμένετε τελειότητα παρ' ἐνός πράκτορος, ἔστω καὶ συγχρόνως καθηγητοῦ τῆς ἱστορίας. Ἐλθετε εἰς τὰς Ἀθήνας μετὰ πεντήκοντα αἰῶνας, ὅτε μόλις εἶναι ἔλπίς ὅτι θὰ ἐκπολιτισθῇ πᾶσα γωνία τῆς γῆς

λίγου πυροβολικού μας, δυνατόν νά φέρῃ σύγχυσιν καί ἀνωμαλίας αἰτίνας νά ἐπιδράσωσιν ὀδυνηρότατα ἐπὶ τῆς τύχης τῶν ἐλληνικῶν· μία ἐφημερίς μάλιστα ἐξεσφενδόνισεν ἤδη καί τὴν λέξιν προδοσία!

Ἀλλὰ μὴ εἰσθε τόσοι κακοί· οἱ ὑπουργοί μας δὲν εἶναι δυνατόν νά εἶναι προδοταί· ἀλλὰ τί θὰ βλάβῃ νά μένῃ ἀχρηστος ἐν ταῖς ἀποθήκαις μας καί μία πυροβολοστοιχία Ἀρμistroγγ, ἀφοῦ ἐπρόκειτο νά φανῶμεν εὐάρεστοι εἰς τὸν δαῖνα, τὸν δαῖνα καί τὸν δαῖνα;

Ὁ κ. Βαμβᾶς μάλιστα ἀγανακτεῖ πῶς ἐνωρίτερον δὲν εἶχε γίνῃ ἡ προμήθεια αὕτη, διότι εἶναι πολὺς καιρὸς ἀφ' οὗ οὗτος κ. Βαμβᾶς ἀπεφάνητο τὴν στρατιωτικὴν του γνώμην ὑπὲρ τοῦ συστήματος αὐτοῦ!

Φοβερὸν πυροβόλον Ἀρμistroγγ εἶδομεν προχθὲς ἐν Πειραιεὶ κυλιόμενον ἐπὶ σχοινίων ὑπὸ ἑκατὸν περίπου ἀνδρῶν διὰ τῆς μαγικῆς δυνάμεως τοῦ *Ἐγία μόλα*. Ἐγία λέσα. Μελεδικώτερον πάντων ἀντήχει τὸ *Ἐγία μόλα* τοῦ κ. Μπούμπουλη.

Ἡ στολὴ τῶν Ἐθνοφρουρῶν θὰ εἶναι καθὼς ἀκούομεν ἐκ τῶν ἀπαισιωτέρων, μετέχουσα ὀλίγων ἐπαίτου, ὀλίγων ἀστυνομικοῦ κλητῆρος καί ὀλίγων ὑποτρόφου τοῦ πτωχοκομείου.

Τί διάβολο! Πολὺ θὰ ἡπατήθῃ ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἢ ὁ Βασιλεὺς, διότι νομίζομεν τὸ ὑψηλὸν ζήτημα τῶν στρατιωτικῶν στολῶν εἶναι τῆς δικαιοδοσίας του, ἀν ἐνόμισεν ὅτι ἀπὸ τὰ 30 κι' ἐπάνω λεβεντιά δὲν ὑπάρχει. Διαμαρτυρούμεθα ἐπ' ὀνόματι τῶν συλλεβέντιδων τριακονταετών.

Πόσοι νομίζετε ἔλειπαν ἐκ τοῦ 2ου μηχανικοῦ τάγματος τοῦ ἀπελθόντος εἰς Λευκάδα;

Δύο μόνον. Ἡ εὐχάριστος αὕτη κατάστασις, ἥτις ἐξέπληξε τὸ ἴδιον τάγμα, ὀφείλεται ὅλη εἰς τὴν φιλότιμον συμπεριφορὰν καί νοσηροσύνην τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ μηχανικοῦ, ἐξ ἴσου αἰσθανομένων ὅχι μόνον τὰ δικαιώματα τοῦ βαθμοῦ των, ἀλλὰ καί τὰς ὑποχρεώσεις αὐτῶν πρὸς τοὺς στρατιώτας.

Ἄς παραδειγματισθῶσι μερικοὶ ἀρειμάνειοι Δογκισῶτοι τῶν ὁποίων ἡ γελοία καί θηριώδης αὐστηρότης κατ' οὐδὲν συνετέλεσεν ἢ εἰς τὴν αὐξησιν τῶν ἀγνοουμένων!

Ἡ Ὑπὸ συμβουλευούσα τὴν κυβέρνησιν νά σπεύσῃ εἰς ἀναγνώρισιν τοῦ νέου τίτλου τοῦ ἡγεμόνος τῆς Ῥουμανίας, ἀνακηρυχθέντος βασιλέως, παρατηρεῖ ὅτι ἐν τοῖς τοιούτοις ἡ Ἑλλάς ἀναμένει κυρίως τὸ παράδειγμα τῶν ἄλλων δυνάμεων.

Παρατηροῦμεν εἰς τὴν Ὑπὸ δὲν πρῶτο ὑπουργοῦντος τοῦ ἀοιδίμου Δεληγεώργη πρώτη ἡ Ἑλλάς ἀνεγνώρισε τὴν ἰσπανικὴν Δημοκρατίαν τοῦ Αἰμίλιου Καστελάρ.

Ἀνεγνώμεν τυχαίως ἐν τῷ «Αἰῶνι» διάφορον περὶ τοῦ διακεκριμένου δημοσιογράφου κ. Πέτρου Κανελλίδου καὶ ἐσυλλογίσθημεν ὡς ἐξῆς: Ἀφ' οὗ οὗτος Κανελλίδης εἶναι διακεκριμένος κατὰ τὴν γνώμην τοῦ κ. Φιλήμονος, φαντασθῆτε τί εἶναι ὁ Φιλήμων κατὰ τὴν γνώμην τοῦ αὐτοῦ. Ἄν δὲν θαυμάζῃς δὲν θαυμάζεις.

Ἐπανεκαμψαν οἱ εἰς Ὀλυμπίαν ἀποσταλέντες ἀρχαιολόγοι πρὸς διὰ γνῶσιν τῶν περιλαλήτων διπλῶν. Λέγεται ὅτι εἰς ἐξ αὐτῶν ἐπανῆλθε καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τῆ προστασίας τοῦ κ. Ράδοβιτς. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι δὲν ἐχρειάζετο εἰς Ράδοβιτς, διπλωμάτης, ἵνα πείσῃ τὸν Κουμουνδούρον νά παραχωρήσῃ ἐσκωριασμένους τινὰς λίθους. Ὁ Ἕλλην πρῶτο ὑπουργὸς ἔχει ἀδυναμίαν ἀκατάσχετον εἰς τὸ νὰ δίδῃ τοὺς θησαυροὺς τοῦ ἔθνους, ὅσων τουλάχιστον καὶ εἰς τὸ νὰ λαμβάνῃ. Ἄς μὴ σπεύσῃ λοιπὸν ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Γερμανικῆς Κυβερνήσεως νά πιστεύσῃ ὅτι ἥρατο μέγαν διπλωματικὸν θράσος· ὁ Κουμουνδούρος τουναντίον φρονεῖ ὅτι ἐκ τῆς διαπραγματεύσεως ταύτης αὐτὸς ἐξῆλθε νικητής· διότι περὶ τῶν ἀρχαιοτήτων ὀλιγώτερον βεβαίως φροντίζει ἢ ὅσον περὶ τῶν οὐροδοχείων του.

Ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις τοὺς διπλωματικούς ἐνταῦθα ὑπαλλήλους της ἐσχάτως μετατίθησι κατὰ προτίμησιν εἰς τὴν Ἀμερικανήν.

Μετά τὴν εἰς Βρασίλιαν μετάθεσιν τοῦ κ. Κόρβετ, ἥδη μετατίθεται εἰς τὴν αὐτὴν περίπου Ἡπειρον καὶ ὁ πρῶτος γραμματεὺς τῆς πρεσβείας κ. Μάουιν. Τί κρίμα νά ἀπέρχωνται τοσοῦτον μακράν! Φαίνεται ὅτι οἱ ἀντίποδες τῶν Ἑλλήνων εἶναι κατὰ τὴν γνώμην τοῦ κ. Γλάδστωνος οἱ Ἀμερικανοί.

Ἐν τῷ Ἀναγνώστηρίῳ τοῦ Ξενοδοχείου τῆς Ἀγγλίας ἀπαντῶμεν τὴν κυρίαν Κ. σύζυγον πρῶτην ὑπουργοῦ. Παρ' αὐτῇ τὸ θυγάτριόν της ἀναγινώσκει ἐλληνικὴν ἐφημερίδα. Συλλαμβάνομεν τὸν ἐξῆς διάλογον μεταξὺ μητρὸς καὶ θυγατρὸς:

— Μαμά, τί θὰ πῇ ἤρτα;

— Νίκη, παιδί μου!!

Ἀναχωρήσαντος δι' ὀλίγας ἡμέρας τοῦ Συντάκτου τοῦ «Μὴ Χάνεσαι» εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἀνέλαβε φιλικῇ ἀντιλήψει τὴν σύνταξιν καὶ διεύθυνσιν αὐτοῦ ὁ δημοφιλέστατος τοῖς ἀναγνώσταις ἡμῶν «Χεσμές ὁ Ἰμβριος». Φίλοι καὶ ἐχθροὶ ἄς ἀποτείνωνται αὐτῷ διὰ τὰς ἀνάγκας των.

καὶ πᾶσα ζῶσα ψυχὴ, καὶ θὰ ἴδῃτε πόσον εὐσυνείδητος θὰ ᾔηται τότε ἡ ἐταιρεία καὶ ὁ πράκτωρ αὐτῆς.

IV.

Μὴ συγχίζεσθε, κύριε Τσιθανόπουλε, ἐκ τῶν καταλαλιῶν τῶν φθονερῶν· ἐπὶ τοῦ μετώπου σου φέρεις τὴν σφρα-

γίδα τῆς νοσηροσύνης, τῆς εὐμαθείας καὶ τῆς ἐμπειρίας· ἀκολούθει εὐχαρὶς τοὺς κοινωνικούς σου θριάμβους· πλοῦται πάσῃ ἐπινοίᾳ· μεγαλύνθητι ὡς ὁ Ἀβραὰμ καὶ ὑψώθητι ὡς ὁ Ἰσαάκ, καὶ πληθύνθητι ὡς ὁ Ἰακώβ, ἐργαζόμενος τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ.

Χεσμές ὁ Ἰμβριος.